

Pörgulike
suvelaager

HELEN KÄIT

Põrgulik
suvelaager

TÄNAPÄEV

Toimetanud Helen Kõrgesaar
Kujundanud Liis Karu

© Helen Käit

© kirjastus Tänapäev, 2018

ISBN 978-9949-85-442-4

www.tnp.ee

Trükitud AS Pakett trükikojas

Inge-Brit istus isa sidrunkollase Seati tagaistmel ja tundis teatavat ärevust. Muidugi mitte isa sõiduuskuse pärast – selle poolest oleks ta võinud rahulikult magama keerata –, vaid eelseisva laagri pärast, kuhu nad parajasti teel olid. See oli tema esimene suvelaager. Iseenesest oli see imelik – ta oli juba 15-aastane, aga kuidagi oli läinud nii, et ta polnud varem üheski laagris käinud, ei suve ega mingis muus.

Kui Inge-Brit selle üle sügavamalt järele mõtles, oli sellel muidugi ka üsna praktiline põhjus. Nimelt oli ta veetnud kõik oma suved maal vanaema juures. Vanaema oli juba vana olnud ja vajanud hädasti abikäsi, et oma aiamaa ja viljapuuaiaga toime tulla, ning Inge-Brit oli teda hea meelega aidanud. Ta oli tüdruk, kes pidas lugu omaette olemisest ja vaikselt nokitsemisest, ning kuigi nii mõnigi klassiõde talle „igavate” suvede pärast kaasa tundis, oli Inge-Brit sisimas tegelikult päris õnnelik olnud.

Aga vanaema oli möödunud talvel surnud ja koos sellega kõik muutunud. Ema ja isa olid pikalt aru pidanud ning

otsustanud lõpuks, et neil pole aega ega võimalust ennast talule pühendada. Õnneks polnud vanaemal loomi, oli vaid väike kartulipõld, mitte enam nii väike aiamaa ning viljapuu-aed õuna-, ploomi-, pirni- ja kirsipuudega. Talvel ei olnudki seal suurt midagi teha, aga suvel nõudis aed iga viimast kui kätepaari, mida oli võimalik rakendada. Vanemad olid suviti abiks käinud ainult nädalavahetustel ja pisut pikemalt puhkuse ajal, nii et enamasti oli see olnud ikka Inge-Brit, kes seal suvi otsa täiskohaga rabelenud oli. Viimastel aastatel oli tegemiste hulk aina kasvanud, sest vanaema tervis oli väga viletsaks jäänud.

Kuigi tüdruk oleks olnud valmis aias ja kartulipõllul ka päris üksi toimetama, ei olnud vanemad sellega nõus. Teismeline tüdruk kuskil metsavahelises talus üksipäini – see ei tulnud kõne allagi. Nii oligi talu raske südamega maha müüdud ja Inge-Brit aru saanud, et üks etapp tema elust on jäädavalt möödas. Talle oli meeldinud aias rassida, maad kaevata, viljapuid lõigata ja isegi rohida. Linnakorteris polnud see kõik võimalik ja ainsad, mis talle vanaema imelist aeda meenutama jäid, olid paar maasikataime, mis ta sügisel linna tulles kaasa oli võtnud ja mis nüüd õnnetult rõdukastis vindusid, nagu oleks taimedki aru saanud, et miski pole enam endine.

Inge-Brit ei saanud tegelikult isegi aru, kas ta leinas rohkem vanaema või tema aeda, ja tundis ennast selle pärast äärmiselt halvasti. Muidugi oli ta vanaema armastanud, aga

ometi oli esimene, mis talle vanaemale mõeldes silme ette tuli, hoopis aiamaa: sirgetes ridades porgandid ja kapsad, kõrgustesse pürgivad herved ja oad, hiigelsuur maasika- ja uimastavalt lõhnav ürdipeenar. Lisaks veel peaaegu mustjad kirsid kesksuvel, ploomid pisut hiljem ning kõige viimasena ümarapõselised õunad ja pirnid. See oli see, mida Inge-Brit kogu südamest taga leinas. Inimesed on surelikud ja vanaema oli vana, seega oli tema surm tüdrukule kuidagi vastuvõetavam kui teadmine, et aed on ikka olemas, aga tema sinna enam minna ei saa. Tema jaoks oli see sama hästi kui surnud ja see täitis ta kõikehaarava kurbusega.

Mida lähemale suvele, seda kurvemaks oli Inge-Brit muutunud, nii et lõpuks olid vanemad otsustanud selles suhtes midagi ette võtta. Ema küsimuse peale, kas midagi on halvasti, oli tüdruk nukralt tunnistanud, et igatseb vanaema talu ega suuda ette kujutada, mida ta terve suve ilma selleta teeb. Ema oli seepeale mõtlikuks jäänud, Inge-Britti kallistanud ja lubanud midagi välja mõelda.

Ühel õhtul oligi ta uhkelt ja õnnelikult teatanud, et pani tütre suvelaagrisse kirja. Ning mitte niisama laagrisse, vaid töölaagrisse. See kõlas küll natuke kurjakuulutavalt, aga tähendas tegelikult seda, et noored ei logele mitte hommikust õhtuni rannas ega tee grupiviisiliselt lollusi, nagu ema muiates märkis, vaid pool päeva tehakse mõnes aiandis või talus tööd, õhtuti toimuvad aga igasugused üritused ja muud sorti mee-

lelahutus. Ning kõigele lisaks teenivad laagrilised endale ka pisut taskuraha. Inge-Brit ei osanud esiotsa asjast midagi arvata, aga kuna, nagu ema rõhutas, laagris saab näppupidi mullas sonkida, lootis ta, et ehk ei olegi asi nii hull. Ta oleks muidugi eelistanud üksi või siis heal juhul koos pinginaaber Stiinaga „mullas sonkida”, aga sellest oli ta juba ammu aru saanud, et elus ei saa alati kõike, mida tahad, ning tõenäoliselt oli laager paremuselt teine variant üksinda sonkimise järel.

Niisiis oligi juhtunud, et ühel kenal juunikuu hommikul oli Stiina nende juurde tulnud – kui Inge-Brit oli pinginaabritele oma laagrisseminekust rääkinud, oli too nii kaua oma vanemaid nuianud, kuni sai loa koos Inge-Britiga minna –, pörsakesteks pakitud spordikotid olid kitsukesse pagasiruumi surutud ja tüdrukud ise tagapingile kobinud. Inge-Briti isa oli olnud lahkesti nõus ka Stiina ära viima, kuna Stiina isa oli komandeeringus ja ema ei sõitnud autoga. Pealegi „polnud ju põhjust topelt kütust raisata”, nagu isa ennast väljendanud oli. Igatahes oli Inge-Britil hea meel, et Stiina temaga oli. Veel viimasel hetkel oli tal tohutul hulgal kahtlusi tekkinud ja ta oli olnud peaaegu valmis kogu laagrist loobuma. See oli olnud just Stiina, kes ta maha rahustas, kinnitades, et kõik saab olema viimase peal.

Selle vaatamata tundis Inge-Brit autos istudes teatavat ärevust. Tema jaoks oli laagris liiga palju inimesi. Rühmas pidi olema kaksteist last. Arvestades, et klassis oli neid kaksküm-

mend kuus, polnud seda muidugi palju, teisest küljest pidid nad koos veetma praktiliselt iga viimase kui hetke ja seda kokku tervelt kaks nädalat. See oli see, mis Inge-Briti ärevaks muutis. Ta tundis, et ei pruugi selleks valmis olla. Liiga palju inimesi, liiga lärmakas, liiga pikk aeg. Tal ei tulnud parajasti meelde, mida seal veel liiga võis olla, aga tüdruk oli kindel, et midagi kindlasti oli. See mõte pani ta ohkama. Kohe tundis ta, kuidas Stiina ta käe võttis ja seda pigistas.

„Ära muretse, see saab äge olema,” sosistas pinginaaber Inge-Briti poole nihkudes.

Inge-Brit vaatas Stiinale otsa ja naeratas.

„Küllap vist. See tahab lihtsalt natuke harjumist,” vastas ta samuti sosinal, ise selles siiski päris kindel olemata.

* * *

Kui laagri sildid paistma hakkasid, Inge-Brit kangestus. Nüüd on see siis käes, taganemisteed enam ei ole. Ta heitis vargsi pilgu Stiinale. Pinginaaber vahtis erutatult aknast välja ja paistis eesseisvat suure innuga ootavat. See ei olnud esimene kord, kui Inge-Brit imestas, kui erinevad nad pinginaabriga tegelikult on ja kui hästi nad samas sobivad. Aga võib-olla ongi asi selles, et nad täiendavad teineteist? Välimuselt on nad üllatavalt sarnased – pikad ja saledad, pikkade tumedate juuste ja roheliste silmadega. Stiinal on veel ka tedretähnid,

mis eriti suvel silmatorkavaks muutuvad ja mida tüdruk ise igaveseks nuhtluseks peab.

Mida sarnasemad nad välimused olid, seda erinevamad olid nende iseloomud. Inge-Brit armastas vaikust ja rahu, talle meeldis omaette toimetada ja võimalusel vältis ta igasuguseid üritusi, kus oli kohal rohkem kui kolm-neli inimest. Tal oli tohutult raske alustada vestlust võhivõõraga ja seetõttu oli tal ka vähe sõpru. Tegelikult oligi Stiina tema ainus tõeline sõber. Mõnikord ei saanud Inge-Brit aru, miks Stiina-sugune tüdruk üldse temaga koos olla tahab. Pinginaaber oli väga sotsiaalne, sõbrunes täiesti võõraste inimestega sekundite jooksul ja oli iga seltskonna hing. Kui nad kusagil koos käisid, oli Inge-Brit üsna kindel, et mõnikord inimesed isegi ei märganud, et tema ka olemas on, sest kogu elu keerles Stiina ümber. Teisest küljest rahuldab selline olukord teda täielikult, sest tähelepanu keskpunkti sattuda oli viimane asi, mida ta soovis.

Stiinaga kahekesi oli kõik hoopis teistmoodi. Pinginaaber oli siis tunduvalt rahulikum, Inge-Brit aga märksa jutukam ja avatum kui tavaliselt. Nad võisid tundide viisi lobiseda, ilma et kummalgi igav oleks hakanud. Või koos süüa teha – neile mõlemale meeldis üle kõige küpsetada ja nad tegid seda üsna tihti. Tegelikult veetsid nad koos nii palju aega kui vähegi võimalik.

Kui kollane Seat kitsukeste väravate vahelt sisse vuras, tundis Inge-Brit tohutut kergendust, et Stiina koos temaga on. Vastasel korral oleks ta arvatavasti palunud isal ots ümber

keerata ja koju tagasi sõita. Nüüd, kus pinginaaber talle julgustavalt naeratas, tundis tüdruk, kuidas ärevus tasakesi järele annab. Võib-olla saab neil tõesti laagris tore olema. Kaksteist temavanust noort polnudki ju lõpuks teab kui palju, pealegi pidid nad suure osa päevast lähedalasuvas talus maasikaid korjama. Jah, see ei saanud ju kuigi hirmus olla.

Kohe, kui auto madala puitvoodriga maja ees peatus, läks maja uks lahti ja nähtavale ilmus lühikest kasvu, turske, lühikeste juustega pisut üle keskea naine, kes hakkas nende suunas tulema. Inge-Brit silmitses naist paar sekundit ja otsustas siis, et too ei meeldi talle. Naise pilk oli külm ja ta ei naeratanud. Inge-Britile ei meeldinud inimesed, kes ei naerata.

Kui võõras naine auto kõrvale seisma jäi, lükkas ta ukse lahti ja ronis vastumeelselt välja, Stiina kohe tema kannul.

„Tere!” hüüatas pinginaaber rõõmsameelselt. „Mina olen Stiina ja tema on Inge-Brit. Sina oled vist meie juhendaja?”

Inge-Brit pomises midagi tervituselaadset nina alla, sest naise jäise pilgu all jäid sõnad talle kurku kinni ja välja tuli ainult segane pomin.

„Mina olen Magda Kiisler, selle laagri juhataja,” vastas naine. „Teie jaoks *proua* Kiisler või lihtsalt juhataja,” lisas ta hetke pärast rõhutatult, nii et isegi Stiina tajutavalt kangeks tõmbus.

Selleks ajaks oli ka isa autost välja tulnud ning astus, naeratus näol ja käsi ette sirutatud, proua Kiisleri suunas.